

MAANMITTAUS 375 VUOTTA

Ilmastonmuutoksen torjunta korostuu tietojen tuottamisen rinnalla maanmittauksessakin.

Tämä *Maankäyttö*-lehti on omistettu 375-vuotiaalle maanmittaukselle. Se sisältää sekä historiaa että tulevaisuutta, jossa on myös ristikkäisiä paineita.

Professori **Heikki Ylikangas** kuvaa kiintoisasti, kuinka rajariitoja käsiteltiin ennen modernin valtion syntymistä: voima ratkaisi. ”Yhteiskuntauhan aikaansaamiseen tarvittiin sekä pakottamiskykyistä valtiota että modernia maanmittaustaitoa.”

Maanmittauksen historiikkaa kirjoittava FT **Mikko Huhtamies** käsittelee Ruotsin vallan aikaista maanmittausta, jolloin Suomenkin maanmittaustoimi sai alkunsa.

Pääjohtaja **Jarmo Ratia** kertoo Maanmittauslaitoksen tästä päivästä ja tulevaisuuden haasteista. ”Kiinteistöjärjestelmä ja sen ylläpitäminen on vastaisuudessakin talouselämän ja yhteiskunnallisen vaikeuden perusta. Paikkatietojen merkitys suunnittelussa, ympäristönsuojelussa, tutkimuksessa, hallinnossa ja liiketoiminnassa kasvaa.”

Mutta maanmittaus on myös elämää. Sen voimme aistia kirjailija **Antti Tuurin** muisteluksessa, piiri-insinööri, evp. **Heikki Hakkilan** hauska pakinnassa 25 vuoden takaa ja **Kirsi Mäkisen** kertomuksessa Suomen ensimmäisestä naismaanmittarista.

Ylijohtaja **Pekka Kangas** ympäristöministeriöstä sanoo, että ”ilmastonmuutoksen hillintä on niin haasteellinen tehtävä, että maanmittauslaitos ja maanmittarit tulee saada näihin talkoisiin mukaan.”

Tulevaisuuden kuumimmat haasteet eivät kuitenkaan ilmene maa- ja metsätalousministeriön hallinnoimassa maanmittauksessa.

Osittamisrajoitukset ovat esimerkki erilaisista näkökulmista, joista kiistellään.

Ympäristöhallinnosta on rajoitusten vähentämisiä top-puuteltu huolena yhdyskuntien pirstoutuminen. Toimitusammattilaiset taas ovat lähes yksituumaisia loppujenkin rajoitusten poistamisessa. Osittamisrajoitusten kannattajien sanotaan jääneen ju-

nasta, joka lähti viimeiseltä asemaltaan maakaarimuutoksen yhteydessä. Kun kauppa on tehty ja huudatettu, miksi ei rekisteröitäisi!

Näkökantaerot syntyvät, koska alueiden käyttö ja kiinteistönmuodostus kuuluvat eri hallintoaeroihin ja tähtäävät eri tavoitteisiin. Molemmilla on lähtökohdalliset perustelunsa.

Kun tulevaisuudistuksissa ministeriöiden tehtäviä järjestellään, olisi luontevaa, että maa- ja metsätalousministeriön tehtävät jaettaisiin elinkeino- ja luonnonvaraministeriöiden kesken. Tällöin maanmittaus ja alueiden käyttö luonnollisesti sijoitettaisiin samaan ministeriöön.

Elämäntapamuutoksen tarve on kiistaton. On rakennettava toimivampia yhdyskuntia niin, että liikennöintitarve ja energian kulutus vähenevät. Se voi johtaa hyvinkin perusteellisiin lakien ja asenteiden muutoksiin.

Maanmittauksen ja alueiden käytön yhdistymisen jälkeen prosesseihin kiintyneet havaitsivat, että kaikkien osasten on palveltava samaa, vääjäämätöntä tavoitetta.

Kaavoitus, henkilökohtaiset rakentamissuunnitelmat, kiinteistönluovutus ja -muodostus, lainhuudatus ja rakentaminen sekä yhdyskuntien toiminta tulisi ajatella samaan tavoitteeseen johtavana tapahtumaketjuna. Kuinka se toteutetaan, jääköön uusitun organisaation mietittäväksi.

Ruotsissa ajattelussa ollaan pitemmällä, joskaan ei ongelmita. Siellä on mm. havaittu, että tarkoituksenmukaisuusharkinta kiinteistönmuodostuksessa toimii ennaltaehkäisevänä ja pelättyjä,

erottamattomia määräaloja on vähemmän. Olisikin hyödyllistä vertailla naapurusten toimituskustannusten ohella myös yhdyskuntien rakennekustannuksia ja kiinteistönmuodostuksen vaikutuksia niihin.

Rakennelmaan jää joka mallissa eräs heikkous: suomalainen poliitikko karttelee vastuutaan maanomistamiseen liittyvissä asioissa. Mutta päätöksenteko on aina ryhdistynyt, kun aika on tarpeeksi vaikea ja ongelmat riittävän suuria. Sen on historia osoittanut. Suuret ongelmat ovat tulossa ja asiantuntijoiden tulisi kulkea edellä, herättäjinä.

On valitettavaa, että edellä mainittu juna on liian kauan porhaltanut päättyvää raidetta ja peruuttaminen – yhdyskuntarakenteelle aiheutettujen vakavien virheiden korjaaminen – maksaa hirvittävästi ja vie 100 vuotta. Siihen väliin sattuu Maanmittauksen 400-vuotisjuhla, jolloin olemme arvattavasti jo löytäneet yhteiset tavoitteet.

Onnea ja menestystä 375-vuotiaalle ja sen väelle! Laitos on kyennyt vastamaan menestyksekkäästi useisiin yhteiskunnan välttämättömiin tarpeisiin, kuten ulkopuoliset kirjoittajat tässäkin lehdessä toteavat. Ilman tekijöitä ei olisi tuloksiakaan!

PEKKA LEHTONEN

Päätoimittaja

pekka.lehtonen@maankaytto.fi

